

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ Й ОСВІТНЬОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМЕНІ ПРОФ. Є.ПЕТУХОВА**

**ІННОВАЦІЙНІ ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ
ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 411 групи
заочної форми навчання
спеціальності 014 Середня освіта
(Фізична культура)
Освітньо-професійна програма
«Середня освіта (Фізична культура)
Саківська Аліна Олександрівна
Керівник професорка Федяєва В.Л.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1. Інноваційна виховна діяльність у науково-довідникових джерелах.....	6
1.2. Форми інноваційної виховної роботи в умовах сьогодення в закладах освіти.....	9
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ВЧИТЕЛЕМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	
2.1. Форми виховної роботи на уроках з фізичного виховання.....	14
2.2. Інноваційні форми виховної роботи у позаурочній діяльності вчителя з учнями	19
2.3. Із практики використання інноваційних технологій у школі	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю знаходження нових інноваційних технологій в умовах нової освітньої програми. Це одна з важливих проблем збереження та зміцнення здоров'я учнівської молоді, і головне завдання закладів освіти в її рішенні визначається національною доктриною розвитку фізичної культури і спорту України.

Розвиток – невід'ємна частина будь-якої людської діяльності. Накопичуючи досвід, удосконалюючи способи, методи дій, розширюючи свої розумові можливості, людина тим самим постійно розвивається.

Цей же процес застосуємо і в педагогічній діяльності. На різних стадіях свого розвитку суспільство висувало все більш нові стандарти, вимоги до робочої сили. Це зумовило необхідність розвитку системи освіти.

Одним із засобів такого розвитку є інноваційні технології, тобто це принципово нові способи, методи взаємодії викладачів і учнів, що забезпечують ефективне досягнення результату педагогічної діяльності.

Особливу роль в професійному розвитку педагога в набутті ним нових знань, є інноваційна діяльність. Тому готовності педагога до навчання і професійного розвитку є одним з головних завдань професійного розвитку.

Якщо педагогу, що працює в традиційній формі, достатньо володіти педагогічними вміннями, що дозволяють йому здійснювати навчально-виховний процес на професійному рівні і досягати більш-менш успішного навчання, то для переходу в інноваційний режим визначальною є готовність педагога до інновацій.

У педагогічній науці інноваційна діяльність визначається як цілеспрямована педагогічна діяльність, яка заснована на рефлексії свого

власного педагогічного досвіду за допомогою порівняння і вивчення, зміни і розвитку навчально-виховного процесу з метою досягнення більш кращих результатів, отримання нового знання, якісно іншої педагогічної практики.

Над проблемою інноваційних виховних технологій працювали такі вчені: Г.Ільяхінська, Ю. Завалевський, І. Чорней, К. Макогон, О. Хаустова, Г. Селевко, С. Моїсеєв, Л. Іванченко, І. М. Дичківська, О.Пехота, І. Бех, І. Зязюн, В. Химинець та інші.

Наукова увага вчених та педагогів зумовила вибір теми кваліфікаційної роботи «Інноваційні виховні технології у діяльності вчителя фізичної культури»

Мета дослідження – проаналізувати специфіку застосування інноваційні-виховних технологій у діяльності вчителя фізичної культури для втілення їх у практичну діяльність.

Згідно з метою були сформовані такі **завдання**:

- дослідження методів та форм в використанні інноваційних технологій в сучасній Новій українській школі;
- визначити методичні засоби збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління.

Об'єкт дослідження – інноваційні технології на уроках фізичної культури.

Предмет дослідження – використання інноваційних технологій на уроках фізичної культури в школі.

Методи дослідження. У написанні кваліфікаційної роботи використовувалися теоретичні методи наукового дослідження.

Практична значущість дослідження: матеріали даної кваліфікаційної роботи можуть бути використані студентами та вчителями на уроках фізичної культури.

Структура дослідження: кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Інноваційна виховна діяльність у науково-довідникових джерелах

В сьогоденній Україні велику увагу приділяють інноваційній діяльності, яка характеризується експериментуванням, затвердженням та застосуванням інновацій.

Термін «інновація» вживають в педагогіці ще з початку 90-х років ХХ століття.

Слово «інновація» в перекладі з латинської – *innovus*, англійської – *innovation*, італійської – *innovation*, означає нововведення, зміни, оновлення, новинка. Інновацією можна вважати зміну, яка не несе нової ідеї, але надає у даний час особливого значення для навчально-виховного процесу [5, с.338]. Інновації у виховному процесі – це нові і частково нові ідеї, які надають особливого значення у певній виховній ситуації з метою її розв'язання. Інноваційною називають діяльність, у якій застосовують різні інновації.

У своїх висловах І. Черней виділив декілька підходів до визначення поняття «інноваційна діяльність». Її пояснюють як: *процес створення, розповсюдження і застосування продуктів й технологій*, що задовольняють нові суспільні потреби (Г.Ільяхінська); *вид діяльності*, що пов'язаний з перетворенням ідей у новий або вдосконалений продукт, поширений у виробничій діяльності (Л. Ващенко); *оновлення педагогічного процесу*, запровадження нововведень у традиційну систему, що передбачає досягнення найвищого педагогічного ступеня педагогічної творчості (Ю. Завалевський). В своїх статтях І. Черней розглядає інноваційну діяльність, як запровадження у навчально-виховний процес нововведень, сучасних технологій, які забезпечують ефективність педагогічної практики [25, с.7-8]. Так, К. Макогон у праці «Діагностика готовності педагогів до пошукової

діяльності» зазначає, що існують різні бачення на сутність інноваційної діяльності. Перше – *створення нового* (цілісних педагогічних концепцій), яка змінює бачення на явище, перебудовує суспільно-педагогічні відносини. Друге – *найвищий ступінь педагогічної творчості*, спрямований на формування творчої особистості. Третє бачення – *діяльність з розробки, пошуку, освоєння і використання нововведень, їх здійснення* [13, с.27-29]. В своїй праці О. Хаустова зазначила, що інноваційна діяльність в системі освіти характеризується як вдосконалення та оновлення освітньої практики шляхом створення, розповсюдження та оновлення нових засобів та способів досягнення встановлених цілей освіти. Отже, з погляду сучасних вчених інноваційна діяльність розглядається як вид діяльності з освоєння, вдосконалення й використання нововведень; оновлення педагогічного процесу; створення нового; найвищий ступінь педагогічної творчості.

У сучасних освітніх технологіях розрізняють виховні технології (стратегія, тактика і процедура виховання) та технології виховання. Виховні технології мають ширше поняття, ніж технології виховання. Так, в своїй праці Г. Селевко «Современные образовательные технологии» виділив чотири ієрархічні рівні виховних технологій:

- рівень, спрямований на вирішення мети виховної діяльності;
- рівень вирішення виховних завдань;
- рівень локальних, окремих виховних заходів, подій, форм;
- рівень вирішення конкретних виховних ситуацій.

Г. Селевко рекомендує використовувати 14 виховних мета- та макротехнологій [20].

С. Моїсеєв і Л. Іванченко трактують сутність інноваційної виховної технології як: «Під інноваційними виховними технологіями доцільно розуміти систему педагогічних засобів, форм, методів, їх етапність, яка істотно поліпшує структуру та якість виховання

підростаючого покоління та є результатом науково-дослідницької діяльності у галузі освіти [15, с.22].

Сучасні майбутні вчителі, для реалізації поставлених завдань, повинні досконало володіти прийомами сучасних особистісно орієнтованих технологій. В термінологічному словнику зазначають, що сучасна *технологія виховного процесу* – це сукупність методичних і організаційно-методичних установок, що зумовлюють підбір виховних компонентів і порядок їх використання. Вона спрямована на формування і розвиток в дитини особистісних цінностей. Отже, *виховні технології* – це система науково обґрунтованих прийомів та методів виховної роботи, що передбачає залучення вихованців до загальнолюдських культурних цінностей.

І. М. Дичківська в своїй праці «Інноваційні педагогічні технології» визначила, що змістом виховних технологій є:

- науково обґрунтовані соціалізовані вимоги;
- передача соціального досвіду;
- постановка мети і аналіз виховних ситуацій;
- соціалізована оцінка поведінки вихованців; організація творчої справи;
- створення ситуації успіху [4].

Проаналізувавши сучасні педагогічні дослідження (О. Пехоти, І. Бега, І. Зязюна та ін.) було виявлено, що ефективність виховної технології досягається з допомогою: організації цілісного діяльнісно-виховного процесу відповідно до вимог концепцій виховання, наукових рекомендацій і реальних потреб; позитивної мотивації в навчально-виховному процесі, розкриттям потенціалу кожного учня; досягнення згуртованості шкільного і класного колективів, злагоди в родині; особистого відношення вихователя до виконання посадових обов'язків на високому професійному та творчому рівнях; усебічного забезпечення виховного процесу.

Так, В. В. Химинець у праці «Інноваційна освітня діяльність» виділив критерії ефективності виховних технологій, до яких належать: досягнення виховної мети, пов'язаної із цілісним формуванням особистості, згуртованості колективу, що проявляється в моральному та психологічному станах і результаті навчання; рівень майстерності і мистецтва вихователя у своїй діяльності, його роль в організації цілісного виховного процесу; відповідність виховної діяльності об'єктивним законам виховання, правовим нормам потребам і завданням дитини.

1.2. Форми інноваційної виховної роботи в умовах сьогодення в закладах освіти

Метою реформування освіти в Україні є впровадження інноваційних форм роботи в межах традиційної системи. Формування інноваційної культури населення розглядають як стратегічний напрям інноваційної діяльності, який стоїть в пріоритеті. Визначне значення приймає участь в цьому процесі освіта і результатом є засвоєння знань, фізичний розвиток, формування компетенцій.

Вчитель в своїй роботі повинен використовувати нові навчальні технології, нестандартні підходи, виховні ідеї, форми та методи виховання. Тому вчителям зараз потрібно проходити кожен рік 30 год. профорієнтаційних курсів для підвищення своєї педагогічної майстерності; дізнаватись про нові інновації в сфері освіти; підвищувати свій рівень культури та мислення та переоцінювати свій світогляд, тому, що зараз наша система освіти з її старими методами навчання, виховання і розвитку учнів не відповідає сучасним умовам життя. І тому необхідно оновити зміст форм, методів і умов освіти.

Інноваційний розвиток освіти - один із пріоритетів державної політики. Останнім часом інновації в освіті набувають все більш

системний і масштабний характер. Реалізуючи комплексний проект модернізації і всі нововведення, не тільки досить істотно змінюють самі організаційні основи системи освіти з метою підвищення її загальнодоступності і досягнення сучасної якості, але і, з неминучістю, супроводжуються тими чи іншими інноваційними змінам в окремих напрямках діяльності школи. наприклад, таких як виховна робота.

Виховання - творчий цілеспрямований процес взаємодії вихователів і вихованців зі створення корекційно-розвиваючого середовища, яка стимулює діяльність дітей до освоєння соціально-культурних цінностей суспільства і розвитку механізмів продуктивної обробки інформації, які сприяють самоактуалізації і соціальної реабілітації особистості [1, с. 81]. Крім того, ми на практиці знаємо, що виховання - це процес, тобто система взаємодії дорослого і дитини. У нашому випадку - педагога і студента.

Особливістю виховного процесу в школі, як і в будь-якому іншому освітньому процесі, є, що на його зміст, якість і результативність впливають суб'єктивні фактори - особистість педагога і особистість того, хто навчається [3, с. 201]. У тому числі це пов'язано і з процесами впровадження інновацій. Реалізація даної стратегії стає можливою лише за умови створення спеціального організаційно-змістовного простору, що включає в себе наявність комплексного підходу, кваліфікованих кадрів, які володіють спеціальними методиками і інноваційними технологіями виховання на сучасному етапі розвитку системи освіти пошук нових засобів виховання дітей стає все більш актуальним завданням. Для школи як соціального інституту проблема організації виховного процесу стає найбільш значущою.

Необхідність такого розвитку виховного простору в напрямку інновацій пояснюється певною «кризою» виховання в сучасному суспільстві, який виник ще на початку століття і до сих пір не подоланий. На думку О.В. Бондаревської, такий нединамічний стан

виховної роботи полягає в тому, що воно загубило свої гуманітарні функції, перестало відповідати на сутнісні питання життя - про її сенсі і мети, бути живильним середовищем духовного і морального розвитку особистості [6, с. 201]. При цьому варто розуміти, на сьогоднішній день процес впровадження інновацій передбачається для втілення в життя вже в умовах «нової української школи», педагогічні цінності якої орієнтовані, перш за все, на інтереси учня, турботу про його сьогоднішнє і майбутнє. В рамках організації виховного простору окремих загальноосвітніх організацій, спостерігається перехід від школи, яка поширювала моно ідеологічний світогляд [4, с. 83], до школи, спрямованої на різнобічний розвиток людини, що створює умови для самореалізації, саморозвитку, досягнення успіху в навчанні і вихованні, що вимагає від педагога нової орієнтації - на особистість учня [7, с. 123]. Цей процес містить в собі такі тенденції:

1. Спрямованість на підтримку і захист особистості, що розвивається, на створення оптимальних умов для її творчого розвитку, на «Формування соціальної адаптивності і мобільності» в умовах ринкової економіки.

2. Набуття школярем свого образу «особи» в процесі засвоєння ним накопиченої культури і вирощування своєї власної.

3. Розвиток школи як єдиного «упорядковані простору» з метою створення умов для творчої діяльності кожного учня, вчителя і навіть представників батьківської громадськості [7, с. 124].

Особистісно-орієнтована педагогіка в сучасній школі висуває на передній план, яка повинна реалізовуватися через нові, нетрадиційні, сучасні, інноваційні підходи до організації процесу виховання [3, с. 221]. Актуальною метою стає створення умов для самостійного, усвідомленого вибору кожною особистістю своєї стратегією поведінки способу існування, напрямків самореалізації і самовдосконалення в контексті людської культури.

Зараз головну увагу приділяють особистості, яка здатна творчо засвоювати знання, і для цього потрібне застосування нових методів навчання та форм виховання. До кожної дитини потрібен індивідуальний підхід тому, що кожна дитина це особистість, з думкою якої потрібно рахуватись [9].

Нова українська школа почала втілювати інноваційні методи і форми навчання. Протягом скількох уже років педагоги всієї країни спільними зусиллями розробляють нові форми і методи інноваційного навчання та виховання учнів, та застосовують їх на практиці. Вчителями проводяться майстер-класи, семінари, конференції з різних тем, пов'язаних з цим питанням. Вони діляться своїм досвідом один з одним, і тому система освіти розвивається дуже стрімко в цьому напрямку, і підвищує якість освіти в цілому.

В умовах сучасності формування інноваційної культури вважають пріоритетним напрямком розвитку інноваційної діяльності та політики нашої держави. Головне значення в цьому має освіта як процес і результат розвитку, засвоєння знань та розвитку і формування життєвих компетентностей.

Розвиток інновацій не можливий без створення нової школи, яка б виховала всебічно розвинену творчу особистість та створювала умови для її повноцінного розвитку.

У сучасній системі освіти ключова роль у реалізації інноваційної діяльності належить вчителю. Готовність до інноваційної діяльності – це інтелектуальний розвиток педагогічної діяльності вчителя, та всього колективу школи, а також здатність виявляти освітні проблеми учнів, та знаходити ефективні способи їх вирішення.

Патріотичним напрямком роботи сучасної школи являється підвищення якості освіти через використання сучасних технологій на уроках та в позаурочний час. В цілому актуальність сучасних технологій сучасних технологій на уроках фізичної культури виявляється

особливою увагою до введення здорового способу життя. Учитель фізичної культури повинен використовувати сучасні технології для розвитку фізичних якостей та розвитку творчих здібностей учнів [1].

Дуже часто в сучасному світі інновації виникають під час вирішення традиційної проблеми новими способами (квести, диспути, змагання для всієї сім'ї, майстер-класи та ін.).

Отже, система освіти в сучасному світі знаходиться зараз на стадії оновлення. Педагог повинен неперервно підвищувати та оновлювати якість своїх знань, та повинен орієнтуватися на засвоєння учнями різних способів пізнавальної діяльності; застосовувати весь свій багаж знань в навчально-виховному процесі до потреб особистості кожної дитини; орієнтувати навчання на розвиток творчої особистості, розкрити талант кожної дитини, та підібрати до неї «ключик», тому що кожна дитина індивідуальна і талановита по своєму.

Правильно підібрані педагогічні форми і методи навчання сприяють формуванню здорової творчої особистості, яка розуміє навіщо потрібно вчитися, має в цьому житті мету, та готується до подальшого самостійного життя в цьому світі.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ВЧИТЕЛЕМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

2.1. Форми виховної роботи на уроках з фізичного виховання

За останнє десятиріччя стрімкого розвитку набуває педагогічна діяльність, яка характеризується переосмисленням традиційних підходів до роботи з учнями на інноваційні зміни в цій сфері.

З допомогою інноваційних форм роботи можна як подавати інформацію й формувати навички, так і перевіряти знання, уміння та навички учнів.

Складовою виховних технологій є форми організації діяльності та методи такі як: проектні, здоров'язберезувальні, ігрові.

Метод проектів винайшли у 20-ті роки ХХ століття у США. Найбільш детально це поняття розкрив американський філософ і педагог Дж. Дьюї, який пропонує будувати освітній процес в активній діяльності учня, що співпадає з його особистими інтересами. В. Кілпатрик вдосконалив систему роботи над проектом. Робота заключала усвідомлення учнем мети, оформлення задуму, роботу за планом, розробка організації, підбиття підсумків. В. Кілпатрик створив класифікацію проектів:

- *створюваний* – це продуктивний проект, пов'язаний з трудовою діяльністю такою як: догляд за тваринами і рослинами, підготовка макету та ін.;
- *споживчий* – це споживання у найширшому розумінні, включаючи розваги такі як: підготовка екскурсії, розробка проектів і надання різних послуг (ремонт одягу, взуття, інформаційні послуги тощо);

- *проект розв'язання проблеми* – це науково-дослідницький проект, що має на меті дослідити вплив умов догляду за рослинами на врожайність, технічні проекти;
- *проект-вправа* – це проект навчання і тренування для оволодіння певними навичками [17, с.23].

Проекти розрізняють за такими параметрами: *склад учасників*: індивідуальні, колективні (парні та групові); *характер партнерських взаємодій між учасниками*: змагальні, конкурсні; *за рівнем реалізації міжпредметних зв'язків*: монопредметні, міжпредметні, надпредметні; *за характером координації проекту*: безпосередні, приховані; *за тривалістю*: короткі, середньої тривалості, тривалі; *за метою і характером проектної діяльності*: творчі, ігрові, дослідницькі, мистецькі, пригодницькі, науково-пошукові тощо.

У виховній роботі можна використовувати різні типи проектів:

Дослідницькі проекти – це проекти, які прогнозують наявність чіткої структури, визначеної мети, актуальності дослідження, значення, методів дослідження.

Творчі проекти учнів не мають чітко опрацьованої структури та спільної діяльності дітей, в процесі проектування структура спільної діяльності розвивається і відповідає кінцевому результату, обговореній групою логіці спільної діяльності, та спільними інтересами, які домовляються про заплановані результати і форму її представлення – рукописний журнал, відеофільм, свято, колаж.

Рольові проекти – це проекти, в яких структура має узагальнений вигляд і залишається відкритою до завершення роботи. В цьому проекті учасники грають певні ролі, ці ролі обумовлені змістом, характером, особливістю проблеми проекту. В рольовому проекті високу ступінь має творчість, але переважає рольова гра.

Ігрові проекти – це проекти в яких учасники вибирають собі ролі, обумовлені характером і змістом проекту. Це можуть бути як персонажі

взяті з літератури, так і реально існуючі особи. Ступінь творчості в цьому проекті – високий, домінуючим видом діяльності є гра.

Інформаційні проекти – це проекти, спрямовані на збір інформації про об'єкт та про явище. Учасники цього проекту ознайомлюються з цією інформацією, аналізують її і узагальнюють факти, які призначені для широкої аудиторії. Структура проекту передбачає наявність мети, предмету інформаційного пошуку, джерела інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення, висновки), результат (реферат, стаття, доповідь), презентація, практична спрямованість.

Прикладні проекти – це проекти, які відрізняються чітко визначеним результатом діяльності його учасників, та обов'язково орієнтований на соціальні інтереси учасників. Цей проект передбачає добре продуману структуру діяльності учнів з чітким визначенням їх функціональних обов'язків та участі кожного учасника в оформленні кінцевого результату.

Телекомунікаційні проекти – це спільна навчально-пізнавальна, творча ігрова діяльність, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, що має спільну мету, проблему, узгоджені методи, види діяльності, націлені на досягнення, як найвищого спільного результату. Цей проект виконується з використанням комп'ютерних засобів (електронна пошта, мережа Web-сайтів) [22, с. 115-124]..

Використання проектних технологій розвивають пізнавальну сферу та особистісні якості. Швидкий розвиток нових тенденцій освіти та необхідність у використанні в практичній роботі вчителів інноваційних технологій ставлять перед ними потребу оволодівати проектною технологією.

Сьогодні актуальності набуває проблема підтримання фізичного здоров'я серед молоді, яка більше часу проводить за гаджетами. На сучасному етапі навчання та виховання молоді заклади освіти

вирішують цю проблему завдяки оновленню відповідних педагогічних технологій.

Поняття «здоров'язбережувальні технології», яке охоплює всі напрями діяльності освітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів, було висвітлено у наукових працях таких вчених, як: П. Гусак, Н. Зимівець, В. Петрович [3], В. Зайцев [6], Н. Карапузова [10], Н. Пастухова, Ю. Садовниченко, В. М'ясоєдов [17], Ю. Палінчув [16], Н. Смірнов [21], В. Цибульникова, О. Леванова [24] та ін.

Здоров'язбережувальні технології сприяють кращим умовам навчання (відсутність стресових ситуацій, адекватні вимоги); індивідуальний підхід в організації освітнього процесу відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог; необхідний виважений та ретельно спланований руховий режим дня.

Здоров'язбережувальні технології за характером діяльності основних суб'єктів поділяють на:

- вузькоспеціалізовані – здоров'язбережувальні технології такі як: медичні (технології профілактики захворювань, корекції і реабілітації соматичного здоров'я); освітні (збереження здоров'я в процесі навчання і виховання); соціальні (технології організації здорового способу життя); психологічні (профілактика і психокорекція психічних відхилень особистісного та індивідуального розвитку).
- комплексні – до них належать технології комплексної профілактики захворювань, корекції та реабілітації здоров'я, педагогічні технології, що покращують збереження і зміцнення здоров'я учнів і розвивають та удосконалюють технології для формування здорового способу життя [16].

Метою здоров'язбережувальних педагогічних технологій – формувати знання, вміння та навички здорового способу життя, навчити

їх застосовувати одержані знання в повсякденному житті, та екстремальних ситуаціях.

М. Смірнов зазначив, що здоров'язбережувальні технології в основному реалізуються через: *просвітницько-педагогічну діяльність* (ОБЖ, бесіди, консультації); *фізкультурно-спортивні заходи* (заняття фізичною культурою, спортивні гуртки, секції, лікувальна фізкультура); *медико-гігієнічна діяльність* (медогляд, моніторинг); *психологічний супровід* (консультації психолога, тренінги); *рекреаційні заходи і рекреаційна інфраструктура* (бази відпочинку, пільгові путівки); *технології забезпечення безпеки життєдіяльності* (громадянська оборона, протипожежне оснащення). Проте домінуючими є перші три, тоді як інші види здоров'язбереження здоров'я представлені слабше [21, с.105].

Особливої уваги у проведенні виховної роботи заслуговують ігрові технології. Вони є складовою частиною сучасних педагогічних технологій.

Так, В. Зайчук, А. Нісімчук, О. Панасюк в своїй праці «Сучасні педагогічні технології: дидактично-виховний аспект» зазначили, що першими в історії іграми були військові, які допомагали навчанню бойової майстерності [7, с.318]. Д. Ельконін доводить, що «людська гра – це така діяльність, в якій відтворюються соціальні відносини між людьми поза умов безпосередньо утилітарної діяльності [27, с.72]».

Гра у педагогічних дослідженнях розглядається як вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих імітування, відтворення та засвоєння суспільного досвіду, в якому розвивається й удосконалюється особистість [14]. В психології поняття «гра» пояснюється як прояв інтелектуальної та колективної ігрової діяльності дитини, яка має історичний, багатовидовий, креативний та багатофункціональний характер [19]. Гру також визначають як форму діяльності в умовних ситуаціях, яка спрямована на відтворенні і засвоєнні колективного

досвіду, який зафіксований в соціально закріплених способах здійснення предметних дій, у науці та культурі [2].

П. Щербань в своїй праці зазначив, що поняття «ігрові педагогічні технології» включає багато різноманітних методів і прийомів які застосовуються в організації педагогічного процесу навчання учнів у формі цікавих педагогічних ігор. Зауважив, що педагогічна гра відрізняється від інших чітко визначеною метою і відповідним педагогічним результатом, які зумовлені та виявлені в явному вигляді та характеризуються навчально-пізнавальною спрямованістю [26, с.289]. В. Кукушин написав, що ігрова технологія – це група методів і прийомів у формі різних педагогічних ігор [12].

Г. Топчій визначив, що ігрові технології – це сукупність педагогічних ігор, що підпорядковані визначеній меті, які гарантують отримання позитивного результату – професійного саморозвитку майбутнього вчителя [23]. М. Марко вважає, що ігрові технології виступають «навчально-методичним інструментарієм», що сприяє: «трансляції» раніше набутих теоретичних знань та їх перевтілення в систему практичних умінь та навичок.; «аналізу моделей реальності на зразках професійних дій із різних рольових й особистісних позицій» [14, с.40].

Отже, ігрова технологія – це система методів і прийомів виховної роботи педагога, яка підпорядкована певній меті та спрямована на розвиток стійких особистісних якостей вихованців шляхом активної ігрової взаємодії.

2.2. Інноваційні форми виховної роботи у позаурочній діяльності вчителя з учнями

Позакласна виховна робота у школах спрямована на виховання гармонійної особистості, та передбачає залучення дітей до реальної співтворчості, інтелектуального розвитку, діалогу, гармонізації спілкування, успіху, фізично-розвиненої здорової особистості, яка

сприяє розвитку незалежного мислення, розробці і прийомів співпраці в команді, передбачає експериментування дітей, ігри, та поєднання індивідуальної, групової і колективної діяльності. [18].

Кожна дитина унікальна і неповторна, тому вчитель має розвинути отримані знання та вміння, перетворити їх у соціальний досвід. Діяльність педагога має бути тісно пов'язана з діяльністю дітей, їх, настроєм і фізичним станом.

Згідно з концепцією Нової української школи всі види позакласної роботи повинні проходити творчо, без нудьги, де навчання проходить у вигляді цікавих ігор, квестів та ін. Насамперед поставлена ціль не навантажувати учнів великою кількістю знань, умінь і навичок, а вчити застосовувати їх на практиці. Тепер в дітей залишилося більше часу для рухової діяльності. Вчитель співпрацює з учнем і вони є рівноправними учасниками освітнього процесу, та разом обирають способи для досягнення бажаних результатів та вирішення реальних проблем і питань. Через ігрові моменти та комунікацію діти навчаються спілкуватися одне з одним, вирішувати складні завдання колективно і виходити із конфліктних ситуацій [11].

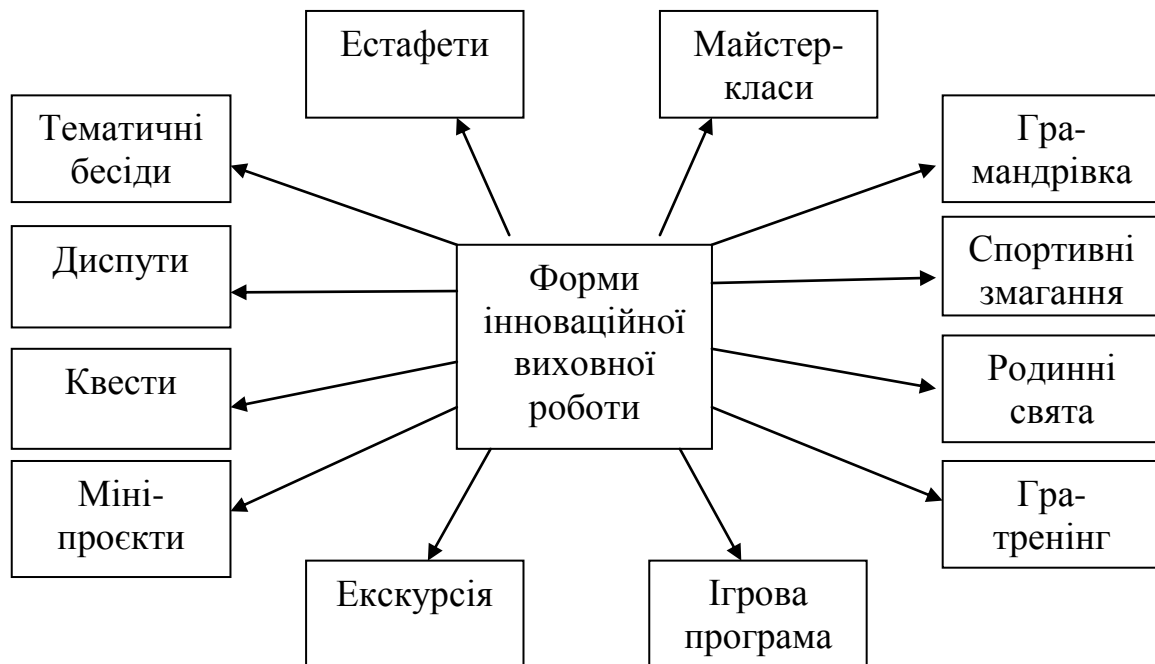
У процесі педагогічної роботи в Бериславській філії №2 Бериславського опорного закладу повної загальної середньої освіти впроваджуються такі методи та форми діяльності, які мають на меті не нав'язувати правила і норми та примусове їх виконання, а створювати умови для добровільного сприйняття, набуття досвіду, творчого застосування, та сприйняття себе та людей такими, якими вони є в навколишньому світі.

Інноваційні форми роботи зобов'язують обов'язкове включення аудиторії, яка стає учасником заходу, і його умови потребують певних дій, знань та вчинків. Ці форми нам дають змогу як подавати інформацію і формувати певні навички, так і перевіряти рівень засвоєння фізичних знань, умінь та навичок. [8].

Чому ми використовуємо інноваційні форми роботи:

- кращі результати у засвоєнні знань, та формуванні практичних вмінь і навичок;
- допомагають виконати за той самий час більший обсяг виконаної роботи;
- формують вміння співпрацювати в команді;
- розвивають почуття колективізму, толерантності між учасниками;
- розвивають логічне мислення та здатність до самоконтролю, фізичні якості, активізують власний досвід.

В нашій школі використовують так інноваційні форми роботи в позаурочній діяльності вчителем фізичної культури, які продемонструємо у таблиці 1.1

2.3. Із практики використання інноваційних технологій у школі

Працюючи в Бериславській філії №2 БОЗПЗСО, було проведено безліч заходів з використанням інноваційних технологій таких, як:

- змагання з теми: «Нумо, хлопці»;
- «Олімпійські ігри»;

- «Веселі старти»;
- квест «Барвограй»;
- еко-змагання «Збережи довкілля»;
- урок-подорож «Подорож до країни Спортляндія»;
- змагання «Мама, тато, я – спортивна сім'я»;
- гра-мандрівка «Подорож в країну LEGO-city»
- екскурсія на стадіон «Машинобудівник»;
- зустріч з представниками футбольної команди «Таврія»;
- комбінований урок з використанням інноваційних форм і методів навчання.

Сценарій

проведення гри-квесту «Барвограй»

Місце проведення: спортивна зала Бериславської філії

№2

Квест – це пригоди і є інноваційною формою роботи з учнями.

Мета квесту – сприяти отриманню учнями знань про поняття «здоров'я» та «здоровий спосіб життя», створення в учнів позитивного ставлення до власного здоров'я та здоров'я своїх рідних.

Кожна команда повинна пройти ряд станцій – етапів де вони вирішують завдання, та отримують бали за правильну відповідь.

Учні готують візитівку команди та привітання для команд-суперників. Всього діятимуть п'ять станцій:

1. Європейська
2. Африканська
3. Американська
4. Азіатська
5. Австралійська

Правила гри:

1. Отримання маршрутного листа (учні витягують кольорову картку (синю - Європа, чорну - Африка, червону - Америка, жовту

- Азія, зелену - Австралія), таким чином учні дізнаються яким маршрутом будуть просуватись.

2. За кожне правильно виконане завдання учні отримують картку з кольором станції на якій вони побували.

3. На виконання завдань у учнів є 10 хв., а за перевищення часу бали знімаються.

4. Відвідування станцій тільки в тому порядку, який зазначено в маршрутному листі.

Початок квесту

Місце збору – спортивний майданчик.

Місце проведення – приміщення школи.

I етап – «Візитна картка»

В спортивній залі шикуються команди. Кожна команда має свій колір який символізує одне з Олімпійських кілець.

Ведучий проголошує вступне слово про здоровий спосіб життя та основні його компоненти, які допомагатимуть зберегти здоров'я.

Гра розпочинається з привітання команд учасників, а команди показують свою візитівку та вітають суперників.

II етап – «Континенти»

Командири команд способом жеребкування по черзі кидають дротики в плакат з Олімпійськими кільцями, і таким чином отримують свій маршрутний лист з кольором кільця в який вони попали дротиком.

подається умовний сигнал і команди стартують.

1. Європейська станція: (їдальня)

Завдання: вибрати з п'ятнадцяти карток з продуктами харчування корисні, а шкідливі залишити на столі. Скільки правильних відповідей, стільки й карток вони отримають.

2. Африканська станція: (шкільний спортзал)

Завдання: виконати по одному кидки в баскетбольний кошик (за кожне попадання – 1 картка).

3. Американська станція: (пункт медичної допомоги)

Завдання: виймати з мішечка картки з речами, які допомагають дбати про особисту гігієну, і дати чітку відповідь для чого, і як часто використовують предмет який учні витягли (дається 5 спроб).

4. Азіатська станція:

Завдання: зібрати пазл з розрізаного аркуша паперу з видом спорту який попадеться під час витягування номера з мішечка, та відгадати вид спорту:

1. Футбол
2. Баскетбол
3. Легка атлетика
4. Фехтування
5. Волейбол
6. Гімнастика
7. Хокей
8. Плавання
9. Гандбол

5. Австралійська станція:

Завдання: витягти конверт з двома картками на яких зображені небезпечні ситуації, та дати чітку відповідь яка небезпека очікує дітей та як уникнути таких ситуацій, і назвати номери служб порятунку.

III етап – «Фінал»

Команди після проходження всіх станцій повертаються до місця збору і віддають свої картки, які вони вибороли під час проходження квесту.

Ведучий проголошує слово про проходження квесту, активність учасників та наголошує, що ціль гри була не змагальна, а навчальна та розвивальна.

Команда, що набрала найбільше карток отримує I місце, а далі вибираються команди за: «Приз глядацьких симпатій», «Приз за кмітливість», «Приз за креативність», та «Приз за швидкість»

Висновки

Проведення гри-квесту «Барвограй» сприяло розвитку в учнів знань про здоровий спосіб життя, та забезпечило створенню сприятливих психологічних умов для розвитку самопізнання та колективної взаємодії учнів. Ця гра може бути використана для молодшої та середньої школи.

ВИСНОВКИ

У результаті роботи над темою «Інноваційні виховні технології у діяльності вчителя фізичної культури» було зроблено такі висновки:

1. Проаналізовано науково-методичну літературу. Було виявлено, що ця тема є актуальною в сучасній освітній галузі. Її досліджували такі вчені: Г.Ільяхінська, Ю. Завалевський, І. Чорней, К. Макогон, О. Хаустова, Г. Селевко, С. Моїсеєв, Л. Іванченко, І. М. Дичківська, О.Пехота, І. Бех, І. Зязюн, В. Химинець та інші.

У працях науківців проблема застосування інноваційних технологій досліджується з усіх боків, ми ретельно ознайомились, проаналізували праці які висвітлюють дану тему в аспекті розвитку сучасної молоді.

2. Ретельно досліджено наукові засади проблеми інноваційних технологій . З'ясовано, що використання інноваційних технологій допомагає в вирішенні питань здоров'я та здорового способу життя в сучасному сьогоденні, та модернізації освіти. Це дозволяє вирішити такі питання як:

- розвиток особових компетентностей учнів;
- інтегрованість процесу навчання;
- компактний розподіл часу на самому уроці;
- різнобічний розвиток особистості;
- виховання свідомих громадян з відповідною ціннісною системою знань.

Визначено інноваційні методи викладання уроків фізичної культури у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах соціально-економічних перетворень в Україні. У роботі проаналізовано основні етапи методики застосування та навчання шляхом використання інноваційних технологій на уроках та в позаурочний час.

Було визначено інноваційні педагогічні технології, які класифікуються за основними групами [2.2].

У межах дослідження приділено увагу ролі розвитку педагогічного працівника для подальшого всебічного розвитку учня.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в подальшому розвитку та дослідженні теми інноваційних технологій в умовах стрімкого розвитку системи освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання формування здорового способу життя та використання оздоровчих технологій: матеріали наук.-практ. конф. (Херсон, 26-27 трав. 2011р.)/МОЗ України, ДУ «Укр. ін-т стратег. дослідж.», Херсон. обл. центр здоров'я та спорт. медицини. Херсон, 2011. 158 с.
2. Гра. Психологічний словник. URL: <http://azps.ru/handbook>
3. Гусак П. М., Зимівець Н. В., Петрович В. С. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології: монографія; за ред. д-ра педагог. наук, проф. П. М. Гусака. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 219 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004, 352 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008, 1040 с.
6. Зайцев В. С. Современные педагогические технологии: учеб. пособ. [В 2-х кн.]. Кн. 1 Челябинск: ЧГПУ, 2012. 411 с.
7. Зайчук В. О., Нісімчук А. С., Панасюк О. П. Сучасні педагогічні технології: дидактично-виховний аспект. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2009. Т. 3. с. 318.
8. Зміст позаурочної роботи з фізичної культури для учнів середніх класів [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/zmist-pozaurocnoi-roboti-z-fizicnoi-kulturi-dla-ucniv-serednih-klasiv-69266.html>
9. Інноваційні форми і методи проведення уроків (занять, заходів) у сучасному закладі освіти (з досвіду роботи) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://naurok.com.ua/innovaciyni-formi-i-metodi->

provedennya-urokiv-zanyat-zahodiv-u-suchasnomu-zakladi-osviti-z-dosvidu-roboti-88794.html

10. Карапузова Н. Д. Здоров'язбережувальні технології у системі професійної професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. №1. с. 39-45.
11. Концепція Нової української школи. - Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
12. Кукушин В. С., Болдырева-Вараксина А. В. Педагогіка начального образования: учеб. пособ. Москва: Март, 2005. 592 с.
13. Макогон К. Діагностика готовності педагогів до пошукової діяльності. *Рідна школа*. 2002. №1. с.27-29.
14. Марко М. М. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності: дис...канд. пед. наук: 13.00.04; 015 /Мукач. пед. ун-т. Мукачево, 2018. 272 с.
15. Моїсєєв С. О., Іванченко Л. М. Інноваційні технології виховання учнів загальноосвітньої школи. *Таврійський вісник освіти*. 2015. №1 (49). с.16-22.
16. Палічук Ю. І. Педагогічні здоров'язбережувальні технології в системі підготовки фахівців економічного профілю: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2011. 210 с.
17. Пастухова Н. Л., Садовниченко Ю. О., М'ясоєдов В. В. Здоров'язбережувальні аспекти педагогічних технологій. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за ред. Ю. Бойчука. Харків, 2018. с.350-360.
18. Педагогічна стаття на тему: «Традиційні та інноваційні форми виховної діяльності з дітьми в позаурочний час». [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://naurok.com.ua/pedagogichna-stattya->

na-temu-tradiciyni-ta-innovaciyni-formi-vihovno-diyalnosti-z-ditmi-v-pozaurachniy-chas-58088.html

19. Савчин М. В. Педагогічна психологія. Київ: Альма-матер, 2007. 424 с.
20. Слевко Г. К. Современные образовательные технологии: учеб. пособ. Москва: Народное образование, 1998. 589 с.
21. Смирнов Н. К. Здоровьясберегающие образовательные технологии в современной школе. Москва: АПК и ПРО, 2002. 121 с.
22. Сучасні педагогічні технології у професійній підготовці вчителів: навч. посіб / за ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво К С В», 2012. 280 с.
23. Топчій Г. С. Ігрові педагогічні технології як умова професійного саморозвитку майбутнього вчителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2011. 20 с.
24. Цибульникова В. Е., Леванова Е. А. Педагогические технологии в общем образовании: учеб. пособ. (с практикумом) для студентов педагогических вузов под. общей редакцией д-ра пед. наук, проф. Е. А. Левановой. Москва: МПГУ, 2017. 148 с.
25. Чорней І. Д. Формування готовності студентів до інноваційної виховної діяльності з молодшими школярами у процесі педагогічної практики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.07 / Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2012. 20 с.
26. Щербань П. Застосування ігрових технологій в освіті: історія і перспективи. *Витоки педагогічної майстерності*. 2014. Вип. 13. с. 268-291.
27. Эльконин д. Б. Психология игры. Москва: Просвещение, 1987. 350 с.

ДОДАТКИ

План-конспект уроку №49

З фізичної культури для учнів 4 класів Бериславської філії №2

Бериславського ОЗПЗСО

Модуль: Школа м'яча (Баскетбол)

Контингент: учні 4 класу – 21 чол.

Мета: удосконалення знань учнів у використанні вивчених технічних елементів з баскетболу: розвиток фізичних якостей таких як спритність, витривалість; сприяння вихованню колективізму та морально-вольових якостей

Завдання:

1. Вдосконалити техніку передачі м'яча
2. Повторити стійку волейболіста техніку переміщень;
3. Розвиток рухових якостей .

Місце проведення: спортивний зал.

Інвентар: баскетбольні м'ячі – 20 шт.

№	Зміст	Дозування		Методи орг. та способи викон.	Орг.-метод. вказівки
		час	Кіл-ть раз		
I	<i>Підготовча</i>	11''			
1.	Шикування, перевірка наявності учнів, оголошення завдань уроку	1'		Фронтальний	В одну шеренгу, звернути увагу на зовнішній вигляд
2.	Інструктаж з ТБ	30''		Фронтальний	У нормі 82-90 ударів/хв.
3.	Вимірювання частоти серцевих скорочень (ЧСС) 6с. помножити на 10	30''			
4.	Стройові вправи	30''		Одночасно	
	Ходьба	30''			

5.	Біг	1'			Звернути увагу на правильність дихання учнів	
6.	Спец.біг.вправи:	2'				
7.	- 3 підйомом		2x20 м.	Одночасно		
8.	- Приставним		2x20 м.			
8.	- Спиною					
9.	ЗРВ на місці з м'ячем:	6'		Поточним		Слідкувати за поставою
	<ul style="list-style-type: none"> • В.П. – стійка ноги нарізно, м'яч вниз. 1 – 2 - м'яч вгору, прогнутися; 3 – 4 - в.п.; • В.П. – о.с., м'яч на лопатках 1 – 2 – м'яч вгору, прогнутися; 3 – 4 – випрямитися, в. п. • В.П. – стійка ноги нарізно, м'яч за головою. 1-4 - кругові оберти тулубом вправо; 5-8 - теж вліво. • В.П. – стійка ноги нарізно, руки на пояс 1 – нахил тулуба в ліво; 2 – В.П.; 3 – 4 те саме другу сторону. • В.П. – стійка ноги нарізно, руки на пояс 1 – поворот тулуба в ліво; 2 – В.П.; 3 – 4 – те саме в другу сторону. • В.П. – стійка ноги нарізно, руки на пояс 1 – нахил тулуба вперед; 	4-6 разів		Фронтально, Одночасним		Амплітуда максимальна
			4-6 разів			Тулуб тримати рівно
			8-10 разів		Нахили глибокі	
			8-10 разів		Амплітуда максимальна	
			4-6 разів		Нахили максимальні	
			6-8 разів		П'яти від підлоги не відривати	

10.	<p>2 – В.П.; 3 – нахил тулуба назад; 4 – В.П.</p> <p>• В.П. – О.С.</p> <p>1 – присід, руки вперед; 2 – В.П.; 3 – присід, руки в сторони; 4 – В.П.</p> <p>• В.П. – упор присівши</p> <p>1 – упор лежачи; 2 – упор присівши.; 3 – упор лежачи; 4 – В.П.</p> <p>• В.П. – стійка руки на пояс</p> <p>1 – стрибком ліва в перед, права назад; 2 – стрибком зміна положення ніг.</p>	15''	6-8 разів 6-8 разів 6-8 разів		<p>Виконувати ритмічно</p> <p>Спину тримати рівно</p>
II	<i>Основна частина</i>	25'			
1.	Шиккування	1'		Фронтальний	Шиккування в три команди. Кожна команда отримує завдання, яке вона повинна виконати першим, а потім за часовою стрілкою наступні завдання. На стіні біля кожної станції висить плакат, на якому розміщені три стовпчика з номерами команд, або назви команд, де діти після виконання вправ малюють смайлики.
2.	<u>Станція «Веселий м'яч»:</u> 1. Вправа «змійка» з	8'		Груповий	

3.	<p>кидком м'яча у кошик. 2. Ведення м'яча з подальшим попаданням в кошик, підбір м'яча.</p> <p><u>Станція «Злови м'яч»:</u></p> <p>1. Передача м'яча в стіну.</p>	8'		Фронтальний	Учні стають в колону один за одним і починають передачу м'яча в стіну, перший кидає, наступний ловить відскочивший м'яч і знову робить передачу в стіну.
4.	<p><u>Станція «Цілься точніше»:</u></p> <p>1. Кидки м'яча в корзину з відстані 3 м. від щита з різних точок.</p>	8'			
III	Заключна частина	4'			
1.	Шикування	30''			В шеренгу по одному
2.	Вправи для відновлення організму учнів	2'			В повільному темпі
3.	Вимірювання ЧСС учнів	30''			
4.	Підведення підсумків уроку	1'			Вчитель разом з учнями підходить до плакатів зі «станцій» і дивляться наскільки добре вони справились з поставленими завданнями.